

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: Reakce učitele na agresivní chování žáka

Autorka: Mgr. Jiřina Slámová

Vedoucí práce: PhDr. Helena Hejlová

Oponent: Mgr. Radek Marušák

Jiřina Slámová se ve své diplomové práci zabývá tématem, které je pro mnoho učitelů tématem zásadním, tématem provázejícím jejich každodenní práci – jak řešit pedagogicky náročné situace, jak se vyrovnat s nárůstem agresivity v komunikaci současných dětí, jak reagovat na projevy agresivního chování a šikany mezi dětmi. Diplomantka vychází z vlastní pedagogické zkušenosti, je učitelkou ve třídách praktické školy základní a s projevy takového chování se sama či prostřednictvím svých kolegů setkává často. V práci je zřejmé, že diplomantka nezůstává na pozici moralizování či preferování sankcí a autoritativního řešení situací, snaží se vidět problematiku hlouběji a za velmi významnou fázi při řešení takovýchto konfliktů považuje i sebereflexi učitele. Učitele však vnímá jako člověka, který má nejen „arsenál“ více či méně úspěšných metod a strategií, ale má i své emoce, kvality osobnostní. Na několika místech práce potom diplomantka připomíná, že právě tyto kvality mohou být pro řešení konfliktních a problémových situací stejně tak důležité (a zejména v okamžiku konfliktu mnohdy důležitější) jako profesionální volba strategie či metody.

Vlastní bohatá zkušenost je patrná zejména v praktické části. Zde se ukazuje diplomantka jako pedagog, který je schopen jednat autenticky, zároveň však s vědomím toho, že mnoho situací má své přesahy v časovém horizontu, že okamžité řešení nemusí být a v emocionálně vypjatých situacích mnohdy ani není řešením dobrým, že časem perspektivních řešení je mnohdy čas „po“, že pedagogická práce není prací okamžitého důsledku. Je však škoda, že tato bohatá zkušenost nenašla v práci odpovídající místo. Při čtení teoretické části mnohdy narážím na obecné proklamace typu „mělo by se“, „je třeba“, „učitel musí“, aniž bych za nimi viděl konkrétní lidskou zkušenost. Ta se mi objeví až v části praktické, ale na malé ploše. Myslím, že by této práci prospělo prolnutí teorie a praxe, opřít teoretické proklamace o konkrétnost zkušenosti, utříděním praktických zkušeností hledat soulad či nesoulad s teorií.

Základním problémem práce je však jistá roztržitost: nevím zcela přesně, zda se autorka zaměřuje na problematiku agresivního chování mezi žáky, nebo na problém šikany (tedy jen na určitý typ agresivního chování mezi žáky), nebo na agresivní chování žáků k učiteli či naopak učitele k žákům. Diplomantka se snaží obsáhnout všechny tyto roviny, ale každá z nich by vydala na samostatnou práci. Proto někdy zůstává pouze na povrchu, odkazuje se k obecným formulacím a proklamacím. V práci je však zřejmé, že její zaujetí tématem není povrchní a ujasnění cíle by diplomantce pomohlo hlouběji odkrýt téma, které se sama snaží od povrchnosti očistit. Práce tak jistě pomohla diplomantce zorientovat se v problematice, ale hlubší sdělení přesahující tento cíl nepřináší. Práci však považuji za kvalitní pokus o hledání souvislostí a cest v tématu tak zásadním.

Práce je psána bez formální nedostatků.

Práci doporučuji k obhajobě, navrhuji ji hodnotit jako *velmi dobrou*.

Možné otázky pro obhajobu: Na s. 11 uvádí diplomantka definici agresivity od M. Vágnerové, kterou považuje za dostačující pro potřeby řešení tématu. Co v souvislosti s touto definicí považuje za agresivitu „dobrou“ (s.12) ?

Považuje diplomantka pojmy uvedené na s. 18 a 19 za typické projevy agresivního chování, nebo by některé z nich označila termínem jiným?

Připojila by se diplomantka k často tradovanému tvrzení, že za šikanu si často může obět' sama?

V kapitolách věnovaných práci s pravidly zmiňuje diplomantka sankce. Ty jsou skutečně důležitou součástí pravidel a v případě řešení problémové situace součástí zásadní.

Jaké sankce sama diplomantka využívá ve své praxi a v jakých případech?

Jak diplomantce v její vlastní praxi pomohl program ZIP (s. 42 an.)?

Radek Marušák